

A 4106

РН 383.

Kosjasõit

Jant kolmes waatuses, laulu ja tantsuga

A. Kitzberg'i tekst

Juhan Simm'i muusika

Motto: Talupoja jant käib
kõige ette.

Juriewis 1915.

Дозволено военной цензурою — Юрьевъ, 20 февраля 1915.

Eesolewa näidendi mänguluba saab „Wanemuise“ näitelawa kaudu. Noovid, soovi järele orkestrile ehk klaverile, laenatakse. Partituri ärakirjutamine keeldud. Tekstiraamatud raamatukauplustele antawa hinnaalandusega, saatmise kulud tellija kanda.

1884 TA Fr. R. Krentzwaldi nim
Kirjandusmuuseumi
Arhiiviraamatukogu

1962 : 1413

J. Mällo trükk, Rüütli uul. 4.

Osalised:

Ööpik, }
Kägu, } ajalehe „Waatileja“ toi-
Lööke, } metuse liikmed.

Räästas, metsawaht.

Liisa, selle tüdruk.

Jaak, Räästa sulane.

Talumats.

Woorimees.

Mats Mürk, peremees Mulgimaal.

Wolmer Womm, wallawanem.

Kompa, walla wahimees, wana soldat.

Trükipoisid, külapoisid ja külatüdrukud.

*

Aeg: paarkümmend aastat tagasi, ehk ka mitte.

Esimene waatus.

Tuba ajalehe „Waatileja“ toimetuses. Pahemat kätt üks õue, tubli kuljusega, tagaseinas teine, kust trepp ülesse trükkotta wiib. Seintel raamatute riulid, kõiksugused reklamelehed, kodumaa kaart ja suur plakaat päälkirjaga: Ajaleht „Waatileja“ ilmub nädalas korra, hind aastas 3 rubla, kuulutuste korpusrida 5 kop. — Kolme laua taga, mis ajelehti, paberid ja raamatuid täis, istuwad Ööpik, Kägu ja Lõoke, kirjutawad ja laulawad.

№ 1. Terzett.

Laskem suled kribiseda,
Laskem, laskem libiseda,
Suuri mõtteid, kuulsaid mõtteid,
Üle ilma uusi mõtteid,
Kribiseda paberisse,
Libiseda lehe sisse!

K ä g u (käega laua pihta põrutades).
Tadiramp, tadiramp — — —

Ö ö p i k. Nii saab kirju, nii saab kirju —

L õ o k e. Nii saab kirju, nii saab kirju —

Ö ö p i k ja L õ o k e. Nii saab kirju, nii saab kirju —

K õ i k k o l m. Nii saab kirjutatud „Waatileja“!

Mis on kuskil kuulda olnud,
Juhtumisi ette tulnud,
Suuri asju, wäikseid asju,
Üle ilma uusi asju,
Paneme kõik paberisse,
Mahutame lehe sisse!

K ä g u (nagu enne). Tadiramp, tadiramp — — —

Ö ö p i k. Nii saab kirju, nii saab kirju —

L õ o k e. Nii saab kirju, nii saab kirju —

Ö ö p i k j a L õ o k e. Nii saab kirju, nii saab
kirju —

K õ i k k o l m. Nii saab kirjutatud „Waatileja“!

K ä g u. Minu härrad, tubli, hüwa, waimustaw! Ja
waimustus on pääasi, kirjanikul — liiatigi weel
ajakirjanikul — peab waimustust olema. Kirja-
nik ilma waimustuseta on kelluke, mis ei he-
lise, on nagu — wana mõraga pada! Mõistlik
meist, mu härrad, et „Karskuse Sõbrast“ mööda
„Gothenburgi“ kaudu kontorisse tulime, tõesti
mõistlik! Wanad eestlased juba olid nii targad,
et ilma linnupetet wõtmata majast ei läinud.
Nemad maitsesid enne iwa. Meie, kui nende
järeltulew sugu, Kalewite kange wõsu — meie
peame esiwanemate pruukidest kinni. - See on
rahwusline, see on hubas, see on suur! Mui-
dugi, meie oleme hariduses neist ette jõudnud,
meie wõtame linnupetet keemilisel kujul ja ole-
tame: iwa on iwa!

Ö ö p i k j a L õ o k e. Mhmh! Jah!

№ 1-a. Terzett.

K ä g u. Tadiramp, tadiramp — — —

Ö ö p i k. Nii saab kirju, nii saab kirju —

L õ o k e. Nii saab kirju, nii saab kirju —

Ö ö p i k j a L õ o k e. Nii saab kirju, nii saab
kirju —

K õ i k k o l m. Nii saab kirjutatud „Waatileja“!

Ö ö p i k. Kuule, Kägu, sina tont oskad ju suuri
sõnu teha, nagu oleksid sa tõepoolest — pää-
toimetaja ise!

K ä g u. Kas ma siis ei ole! Kui wana Sarw kodunt ära ärireisule sõitis —, kelle ta oma asemele nimetas, kes pidi lehe eest hoolitsema ja wastutama, kes?

Ö ö p i k. No ja, sina!

K ä g u. Noh siis — küllalt! Tööle, mu härrad: Siin, juhtkiri on juba peaaegu walmis. (Paatosega). Tartu ja Tallinna meestele -- kaikaga kindrekontide wahel! Makabeus maha!

Ö ö p i k ja L ö o k e (suure waimustusega üles karates ja korrates). Makabeus maha, känd taha!

№ 1-a. Terzett.

K ä g u. Tadiramp, tadiramp — — —

Ö ö p i k. Nii saab kirju, nii saab kirju —

L ö o k e. Nii saab kirju, nii saab kirju —

Ö ö p i k ja L ö o k e. Nii saab kirju, nii saab kirju —

K ö i k k o l m. Nii saab kirjutatud „Waatleja“!

L ö o k e. Kuule, Kägu, kui sina nüüd ajutine päätoimetaja oled, siis muretse ka, et me ajutiselt wähe seda wa' näpuwalget saame. Täna on minu teades nagu palgapäew.

K ä g u. Lööke on su nimi, aga — tihane sa oled! Mõtled ainult raswa ja raswa pääle. Näpuwalget — palgapäew! Ära seo oma meeli maisete asjade külge, mida koi ja rooste rikuwad. Rahwa kasuks töötada, sellest olgu sulle tasu küllalt! Ööpik — politika ringwaatus? Mis sa laulad, kaugel sa temaga oled?

Ö ö p i k. Walmis, walmis! Wõtsin „Birshewōja Wedomostist“, kärpisin eest ja tagant, tõmbasin maha, lisisin juure — ühe sõnaga: tubli ringwaatus ja täitsa algupärane, meie lehe seisuko-

hast waadates. Ümberpanek ladus, kõne wai-
murikas, ühe sõnaga — suurepärane!

K ä g u. Soo?

Ö ö p i k. Jaa!

№ 1-a. Terzett.

K ä g u. Tadiramp, tadiramp — — —

Ö ö p i k. Nii saab kirju, nii saab kirju —

L õ o k e. Nii saab kirju, nii saab kirju —

Ö ö p i k ja L õ o k e. Nii saab kirju, nii saab kirju —

K õ i k k o l m. Nii saab kirjutatud „Waatleja“!

K ä g u (käega keelates). Jatkub! Jatkub! Ja sina,
Lõoke, mis sa kodumaa nurmedelt lõõritad?

L õ o k e. Lõõri, lõõri, lõoke —

Ö ö p i k. Piiri, pääri, pääsuke —

K ä g u. Pidage, seda laulurohkust ma juba tunnen.
Mis sääl siis katki on?

L õ o k e. Kodumaa näib koiduund magawat, ei
kihku ega kahku, rixsu ega raksu kuskil pool.
Hariduseseltsides — jaa, peetakse harilikka
hariduslisi koosolekuid, aga — et sääl keegi
harida oleks saanud . . .

K ä g u. Eh! Mitte koergi ei ole kuskil kaewu kuk-
kunud?

L õ o k e. Ei!

K ä g u. Hm! Paha. Siis ei ole parata, wana armas
abinõu, awita. Siin:

„Olewik“ ja „Sakala“,
„Päewaleht“ ja „Kodumaa“,
„Kaja“, „Hääl“ ja „Postimees“ —
Wast on mõnel uudist sees.

(Jagab lehed wälja). Igamees lõikab ühe maanurga
sõnumid wälja, Riia lehed riisun ise.

Ö ö p i k ja L õ o k e. Mhmh! Jah!

Ööpik. Kus käärid? (Lööb rusikaga vastu lauda, kuulda, kus käärid tirisewad).

Lõoke (wõtab lehe alt käärid). Siin nad tirisewad! (Kõik kibedasti ametis, pikad käärid wälguwad).

№ 1-a. Tertzett.

Kägu. Tadiramp, tadiramp — — —

Ööpik. Nii saab kirju, nii saab kirju —

Lõoke. Nii saab kirju, nii saab kirju —

Ööpik ja Lõoke. Nii saab kirju, nii saab kirju —

Kõik kolm. Nii saab kirjutatud „Waatileja“!

Poiss (trükikojast, tahmane ja määrdinud, trepist alla jookstes prantsatab ühes uksega tuppa). Temal on õhukesed riided ja kange nohu, tõmbab alati pahema ja parema käe esimese sõrmega nina alt.) Trükikoda palub juhtkirja!

Kägu. Tasa, pagana pihta! (Tõstab sõrme nina kõrwale). Mis ma's sääi weel tahtsin ütelda? — Ülemaalisele leiwakadedusele weel üks wäike watt. (Hakkab tuhatnelja kirjutama, käristab, kui rida jälle täis, paberi küljest ribasid maha ja pillab põrandule, kust poisike neid korjab). Ega's juhtkirjad pruugi pikad olla, neid ei loeta. — Mõjub tänaseks, punkt! (Poisikesele, imeks pannes). Kas sa weel siin wahid? Miks sa järjest ei wõtnud ja ei wiinud?

Poiss. Hõhõhõ! Es jõwwa ju! (Tormab minema).

Ööpik (lipakaid Käo kätte wiies). Siin Tartu ja Tallinna tarkus!

Lõoke (nõndasama). Siin Pärnu, Wiljandi ja Narwa natuke!

Kägu. Ja siin Riia riismed. Säh, Lõoke, muuda nad meie erasõnumiteks ümber; seda kunsti sa oskad.

Lõoke. Mhmh, jah!

№ 1-a. Terzett.

K ä g u. Tadiramp, tadiramp — — —

Ö ö p i k. Nii saab kirju, nii saab kirju —

L õ o k e. Nii saab kirju, nii saab kirju —

Ö ö p i k ja L õ o k e. Nii saab kirju, nii saab kirju —

K õ i k k o l m. Nii saab kirjutatud „Waatleja“!

P o i s s (tormab sisse). Trükikoda palub kodumaad.

K ä g u. Säh! Kahma kätte ja kao!

P o i s s. Hõhõhõ! Ku pallu! (Walab minema).

K ä g u. Ja nüüd meie omad algupärased uuemad sõnumid. Mu härrad, kes teist teab ühe hää uuema sõnume? Pudel Saku ubinaali auupalgaks, kelle uuem sõnum kõige uuem on! Pidage silmas, uuemad sõnumid peavad hästi uued olema, tuliuued, mäherdusi veel kellegile teisele enne meelde ei ole tulnud, aga — ometi ka niisugused, et neid keegi waleks tunnistada ei wõi, ja et neid tagajärele tarwis õiendada ei ole. Mõistate, mu härrad?

Ö ö p i k ja L õ o k e. Mhmh! Jah!

Ö ö p i k (lugemise wiisil). „Suure-Jaani kihelkonnas on üks poiss püssi lahti lasknud!“

K ä g u. Hüwa! Muutke: „püssi lõhki lasknud,“ ja lisage juure: „ettewaatus tuleriistadega!“

L õ o k e (lugemise wiisil). „Tartus on üks üliõpilane ära surnud!“

K ä g u. Hüwa! Muutke: „Tartus on üks üliõpilane äkki ära surnud. Öhtul enne seda oli ta veel rõõmsasti sõprade seltsis konwendi korteris õlut joonud.“ Ja lisage juure: „ah see joomine, see joomine!“ Siis meeldib see karskusemeestele.

Ö ö p i k (lugemise wiisil). „Wiljandis on minewal nädalal hullu koera nähtud!“

K ä g u. Hüwa! Jätke „minewal nädalal“ wälja, muidu on sõnum juba wana. Ja lisage juure: „hoolsal politseil on korda läinud tigatedat looma kohe kahjutaks teha.“ — Muidu jääwad Wiljandi mehed rahutuks ja — on sünnis walitsuse organisid igal ajal kiites nimetada.

P o i s s (tormab sisse). Trükikoda palub politikat!

K ä g u. Siin! Lase jalga!

P o i s s. (Walab minema). Hõhõhõ! Täämpe lääb leht lõhki!

Ö ö p i k. Tadiramp, tadiramp . . .

K ä g u. Sst! Siin tadiramptitan mina! Kuulge mu enese uuemat sõnumit, mu härrad! Ma leian, teie uuemad sõnumid on wähe wäärt, pidin neid kõiki parandama. Ma olen sellepärast otsuseks teinud auupalgaks määratud ubinaali ise ära juua. Olete nõuus, mu härrad?

Ö ö p i k ja L ö o k e (nukralt). Mhmh! Jah!

K ä g u. Rõõmustab mind, et ühel meelel oleme, nagu Walga wolikogu. Tänutunnistuseks, kui täna üks tellija tuleb, lisan ma weel kaks — ütlerme kolm — kollast juure, — tühjendame nad selle uue tellija hää õnne pääle . . .

Ö ö p i k ja L ö o k e (rõõmsalt). Mhmh! Jah!

P o i s s (tormab sisse). Uuembid sõnumid on waja!

K ä g u. Tuhat ja tuline! Kas ei saa juba ükskord leht täis?

P o i s s. (Näitab nõoriga). Weel on umbes küünra wõrra puudus.

K ä g u. Säh! Sellest saab.

P o i s s. Hõhõhõ! Siin on kaits kortelt pääle küünra. (Walab minema).

K ä g u. Wiimane leib, jah, ajalehe toimetaja olla!
Lõhu kirjutamist, kas high tilgub, aga — (Ukse
kuljus kõliseb). St! mu herrad, ruttu igaüks oma
asemele! Tuleb keegi tellija, saagu ta aimu,
et meie siin rahwa kasuks töötame, et pääajud
aurawad — Sisse!

T a l u m a t s (sisse astudes ja läwe kõrwale seisma jäädes).
Tere ommukust kah, siit maja rahwas!

K ä g u, Ö ö p i k, L ö o k e. Teree!

K ä g u. Millega ma teid wõin teenida, mu härra?

T a l u m a t s (kukalt sügades). Mis ta nüüd küll tee-
nida wõi — kos nüüd sel ajal see teenistus
om wõi midägi! Ole rahul, ku palakse leibä
kätte saad. Käsu pääl wällän, ku iki monake.

K ä g u. Mis te soowite, mu härra?

T a l u m a t s. Wõi mia tää, mis härra esi soo-
wiwe wõi om!

K ä g u: Ega ma ju kellegist teisest ei kõnelenud,
— mis teie ise soowite?

T a l u m a t s. Ah me'e? Mis te nüüd hakkade
ennäst kuluteme wõi oleme . . .

K ä g u. Kuidas nii? Ma küsin ainult: mis te tahate?

T a l u m a t s. Olgu 's pits wiina wana inimesele
waewa pääle, ku te just pakude ja käeperäst om!

K ä g u. Juhm!

T a l u m a t s. Kes see? Mia wõi?

K ä g u. Kes siis muu?

T a l u m a t s. Mikeperäst 's nõnda?

K ä g u. Ega siin ometi kõrts wõi wirtsipood ei ole,
et te siit wiina tahate.

T a l u m a t s. Kudas? Esi a'ade wägisi pääle . . . ?

Ö ö p i k ja L ö o k e. Hahaha!

K ä g u: Hahaha! See oli siis väike eksitus! Mis siis külamehel õige päris asja oli?

T a l u m a t s (haawatult). Es te's wõinu kohe küsta. Narride siin miut wana inimest! Härra saat's selle kirja . . . (Otsib ja annab).

K ä g u (kirja wõttes). Soo. Wõite minna!

T a l u m a t s (kukalt sügades). Tää nüüd, ma pida-wet siit iki midägi wastu ka saama? Nööpnöngel anti ka manu ja kästi tasku kinni pistä, et ära ei kao . . .

K ä g u. No jaa jaa, aga päätoimetaja ei ole kodus . . .

T a l u m a t s: Oah, ka kuule! Tää kus ta ka läits, et ma tää ütelde?

K ä g u. Petrograadi! Ütelge Petrograadi!

T a l u m a t s. Wõi Pitrograadi? Jajah, sakste asja käiwe laialt! Küll ma's ütle. Jumalege s' kah! (Ära).

K ä g u, Ö ö p i k ja L ö o k e: Mhmh, jah, jumalaga kah!

L ö o k e (naerdes). Mis ütleks nüüd päätoimetaja Sarw kirja pääle, mis sa praegu said, Kägu?

K ä g u: Kiruks! Rahwawalgustaja pead olema, aga — näpuwalge pärast wõitle nagu kurat Jumalaga! Kirjuta nagu see tahab, (wiskab kirja käest), siis oled t a g u r l a n e, kirjuta nagu teine tahab, siis oled k o d a n l a n e, kirjuta nagu kolmas tahab, siis — siis . . ., Ööpik!

Ö ö p i k. Jah!

K ä g u. Minge ümber nurga poodi — (kõnelemine laulu laadi: Minge üles mägedele).

Tooge mulle tubakat,
Hülсенid ja tuletikka,
Bostanjoglo wabrikust! —

Öö p i k. Kulla härra, andke raha,
Kaupmees ammu pahane,
Wõlgu anda ta ei taha,
Mitte enam sugugi!

K ä g u. Mis? Ja seda ütlete teie, kui politikamees,
kelle kätte ma politika ringwaatuse kirjutada
olen annud? Politika ja diplomatika, need kaks
asja käiwad käsikäes ja teie kui politikamees
ei peaks niipalju diplomatikat oskama, et tühja
weerand naela tubakat kätte ei saa? Andke suuri
töotusi, suuri töotusi andke! Minge!

Öö p i k. Lähen juba, lähen! Kuu ja tähed taewas
ei pea minu eest julged olema! (Ära).

K ä g u. Nõnda ainult, nõnda on õige! (Laulab). Ta-
diramp, tadiramp — — (Ukse kuljus kõliseb waljusti).

K ä g u ja L õ o k e. Ukse taga on üks tellija!
(Tõttawad oma asemele ja kirjutawad).

W o m m (sisse astudes). Tere! Ma tahan täada, kes
teist siin see — toimetaja on?

K ä g u ja L õ o k e. Teree!

K ä g u (üles tõustes). Teie soowite, mu härra?

W o m m. Mina ei ole teie härra, mina olen Wol-
mer Womm, wallawanem Wolmer Womm,
aga — ma tahan täada, mis härrad t e i e mul
siin olete?

K ä g u. Ei ole sugugi auu teid lähemalt tunda, auus
wallawanem ja Wolmer Womm.

W o m m. Soo, tunda ei mõista, aga teotada mõistate!

K ä g u. Kuidas? Kes teotas?

W o m m. Teie oma lehenarmaga! (Wõtab taskust
suure ajalehe ja laotab enese ette laiali). „Pärnu-
maalt K. wallast kirjutatakse meile: Hiljuti oli
meil wallametnikkude walimine. Wallawane-
maks sai keegi W. W., kellele kõik kõrtsimehed

nädalate kaupa enne hääli olid kogunud. Arwatakse, et ametisse saamine W. W-le wähe-
masti 100 rubla maksma läinud! Oh Eesti rah-
was, millal saad sa nii kaugele, et sa oma amet-
nikkude walimist enam sinikaelte abil ei toimetata!“
— Kuidas teie julgete niisugust teotust minu
kohta lehte panna? Seda ma teile ei jäta.
(Astub ähwardawalt lähemale).

K ä g u (eest taganedes). Aga auulik härra Womm ja
wallawanem! Kuidas te ometi wõite mõelda,
et selles kirjatükis teist kõne on? Teie olete
täitsa eksiteel. Jumala eest, ma tõendan teile,
teid ei ole sugugi mõeldud.

W o m m. Mis? keda te tahate wõrgutada? Kas
K. wald ei tähenda Kariste ja W. W. — Wolmer
Womm? — Mis?

K ä g u. Aga ma kinnitan teile, auus Womm ja walla-
wanem, mõtelge ometi, Pärnumaal on ju palju
waldade nimesid, mis K. tähega algawad —
Koonga, Kõima, Käru, Kalli ja Kilingi — ja W. W.
wõib ju niisama hästi Willem Warik ja Wiilup
Warblane tähendada kui Wolmer Womm! —
Ega teie ei ole ju ometi omale kõrtsimeeste
kaudu hääli kogunud ja 100 rubla ära kuluta-
nud? — Mis?

W o m m. Muidugi ma ei ole, iseenesestki mõista,
ma ei ole.

K ä g u. No waadake, auus Wolmer Womm, siis on
ju selge, et selles kirjatükis teist kõne ei ole.
Teie olete auus mees, kes alati otseradasi käib
— eks ole?

W o m m. Seda ma arwan. Häda igaühele, kes tei-
siti julgeb mõelda. Teile ja teie lehenarmale
tahan ma aga näidata, kust Luukas õlut toob.
Mitte ühte ainust nummert ei lase ma enam
terwele Pärnumaale sisse! Saate aru? Mis?

- L õ o k e. Kägu, kas wiskame selle suure suuga Pärnumaa mehe läwest wälja ?
- K ä g u. Jah, õige ! Wiskame ta wälja ! Keda ta siin ähwardab !
- L õ o k e (ette astudes). Auus wallawanem Wolmer Womm ! Rahwameelse ajalehe „Waatileja“ toimetus paneb teile ette walida : kas lähete hääga õige ruttu ära, ehk teid wisatakse wägisi wälja ?
- W o m m. Katsuge ! Tahate maitsta, mida maiku Pärnumaa soolatud silgud on ? Teate, need, mille eest Räämas palwet peeti : Issand ! Lase taewast räga soola sadada nende haisema läinud kehade pääle ? (Haarab Lõokese kinni).
- L õ o k e (sipeldes). Appi, appi !
- K ä g u (jookseb kõneloru juurde ja karjub trükikotta). Trükipoisid alla ! Appi !
- W o m m. Kuripatt ja kõik !
- P o i s s (tormab sisse). Mis om ? Mis om ? Mis waja ?
- K ä g u. Wisake see jäme talumats siit wälja !
- P o i s s. Aha ! Seesama, kes Lõokesele liiga teeb ? (Jookseb trepist üles, hüüab üle ukse trükikotta). Tutu, luttu, poisid ruttu ! Tulge wälja, siin saab nalja ! (Trepist alla tuleb kolinal ja mürinal tahmaste nägudega poisikeste (täheladujate õpilaste) kari ja asub Wommile kallale. Kõik tõukawad teda kisa ja käraga läwe poole).
- W o m m (nagu ennegi). Toho, toho — tahmalased !

№ 2. Poisikeste koor.

Küll me temast jagu saame,
 Libedasti wälja aame !
 Läwe poole nihutame,
 Trepil pääle kihutame !
 Tõugake ja tõmmake,
 Tirige ja tassige !
 Kuklasse siis wäike wõmm,
 Et ta lendab nagu pomm !

Sel silmapilgul astub Ööpik sisse. Kokkupõrkamine. Paberossikestad lendavad wikerkaarina üle näitelawa. Kisa ja käraga tassitakse Womm wälja. Womm ja trükladujad jääwad ukse taha).

Ö ö p i k (ust lukku pöörates). Toimetatud, härra toimetaja, ja — siin on ka tubakas! Kestasid korjame põrandalt. (Hakkawad korjama).

K ä g u. Tänan!

W o m m (eeskoja aknast sisse hüüdes). Näljawaresed! Ma panen omale ametiraha kaela, puutuge siis weel ametnikku! Ma lähen politseisse otseteed! Lutikapüüdjad! Üht ainsamatki tellijat te terwelt Pärnumaalt nägema ei pea! Wilistage siis wiimase windi pääl! Kui te mu näppu peaks puutama . . .!

K ä g u. Karju aga pääle, ninasarwik! Tulge, mu häärad, paneme piibud pähe — rahupiibud. (Paberossa tehakse). Õnnetu päew täna, mitte ühte ainustki tellijat, aga — pahandust palju. Tuleb nüüd weel keegi, — sisse me teda enam ei lase . . .

Ö ö p i k. Ehk, kui laseme, siis teeme temaga sada wigurit!

L õ o k e. Seda teeme!

K ä g u. Aga nüüd: (hakkab laulma).

№ 1-a. Terzett.

K ä g u. Tadiramp, tadiramp — — —

Ö ö p i k. Nii saab kirju, nii saab kirju —

L õ o k e. Nii saab kirju, nii saab kirju —

Ö ö p i k ja L õ o k e. Nii saab kirju, nii saab kirju —

K õ i k k o l m. Nii saab kirjutatud „Waatleja“!
(Ukse taga kõlistab keegi).

K ä g u. Ega seegi tellija ei ole, küll te näete.

Lõoke. Waatame järele. (Keerab ukse lukust lahti).

Õõpik. Las ta tulla! (Istuwad igamees oma asemele ja kirjutawad).

Kägu. Aga ikka mõistlikult, ikka mõistlikult, tasa ja targu!

Mulk (sisse astudes). Tere!

Kõik kolm. Tere!

Mulk (Õõpikule). Ma tahtsin . . .

Õõpik (üles karates). Bitte, mein Herr, Sie wünschen?

Mulk (temale). Wintsen, wüntsen, witsen-watsen ti patsen. Kas te siis maakeelt ei mõista?

Õõpik (istub). Kann nichts verstehn!

Mulk (Lõokesele). No teie ometi Eesti keelt oskate?

Lõoke (üles karates). Koa jums wajak? Runat par Latwisk. Jgaunis es nemag.

Mulk (käed puusas). Keda te siin narrite? Arwate, et mina ka mõnda sihukest warki ei oska? Mibis kubiradi lebihe tobiimetus seebii sibiin obin, kubis Ebiisti kebiilt ebii obisata? (Wõtab kolmerublalise westitaskust ja hoiab kõrgele). Mis see on?

Kõik kolm.

Üks tellija, üks tellija,
Hurraa, hurraa, hurraa!
Üks tellija, üks tellija,
Hurraa, hurraa, hurraa!

(Kargawad kõik üles ja igaüks näpuga raha otsas kinni).

Mulk (neid eemale kaitstes). Aega on? (Paneb raha tasku tagasi).

Õõpik. Wend!

Lõoke. Kallis sõber!

- K ä g u. Auus-suguwend ja seltsimees, isamaa altarile ohwerdaja ja waimuwalguse sõber, wõtke istet!
- M u l k (nokutab pääd). Ja ja ja ja! Nüüd oskate Eesti keelt küll? Nüüd on teil kõigil maakeel sula?
- K ä g u. Ah, see oli muidu — nali, sõber. Mis keel see ometi on, mis teie rääkisite?
- M u l k. Mis keel see oli, mis teie rääkisite?
- Ö ö p i k (ruttu). See oli Saksa —
- L ö o k e (niisama). See oli Läti keel.
- K ä g u. No waadake, sõber. Tubli ajalehe toimetuses peab ometi kõiki keelesid mõistetama. Me wõiksime ka weel Soome keelega lagedale tulla, kui see — kui see ajakohane oleks! Aga see — ei ole nüüd ajakohane.
- M u l k. Aga Mulgil on oma keel, mis igalpool mak-sab. (Wõtab westitaskust raha, näitab ja paneb tagasi). Näitab näpust, ja — kõik on sõbrad, kõik oska-wad ja saawad aru.
- K ä g u. Aga mis keel see ometi oli, mida te näpu-wahel ei näidanud, mida te rääkisite?
- M u l k. Sedagi te weel ei tea? Ja ise tahate rah-wale ajalehte kirjutada? Tulge enne Mulgimaale karjaseks, meie karjapoisid räägiwad kõik seda keelt.
- K ä g u. Kuidas?
- M u l k. Muidugi, ja nimelt isekeskes. Noh, olgu pääle, kui te ka Mulgi karjaste keelt ei oska, teie lehe wõin ma siiski tellida. (Paneb raha laua pääle).
- Ö ö p i k (kähku kirjutamas). Teie nimi?
- M u l k. Mats Mürk.
- L ö o k e (niisamati). Wald ja postijaam?

M u l k. Abja walda, Mõisaküla kaudu.

K ä g u. Waadake, kallid kaim, meie kõik siin, nagu
te näete, oleme ju õieti ka mulgid, pseudomul-
gid, järeltehtud mulgid, meele poolest mulgid.

M u l k. Olge te nüüd sõidu-mulgid või mis tahes,
aga läbi võib teiega saada, seda peab teile
jätma. Sõimate omas lehes mulkisid küll, aga
noh — mis mulk sellest hoolib.

№ 3. Mulk ja terzett.

M u l k. Sa sõimad mulki? mulk on mees,
Ta kõnnib musta kuue sees,
Ei kohku sandi, saksa ees —
Kel saabas jalas,
Ja warwas väljas — !

K ä g u, Ö ö p i k, L õ o k e. Mulk, mulk, mulk,
mulk!

M u l k. Mulk pastlaga ja wiisuga.
Lööb tantsu oma Liisuga!

K ä g u, Ö ö p i k, L õ o k e.
Mulk pastlaga ja wiisuga,
Lööb tantsu oma Liisuga!

M u l k. Ja mõnikord läeb tarwis ka,
Mulk rotta püüab raswaga,
Ja saksu paksu pungaga —
Kel käsi puusas
Ja tühi pungas — !

K ä g u, Ö ö p i k, L õ o k e. Mulk, mulk, mulk,
mulk!

M u l k. Mulk pastlaga ja wiisuga!
Lööb tantsu oma Liisuga!

K ä g u, Ö ö p i k, L õ o k e.
Mulk pastlaga ja wiisuga,
Lööb tantsu oma Liisuga!

M u l k. Sa hullu lugu näha saad,
Ja omad silmad punni aad,
Kui talupoeg saab mõisa maad —
See oleks lugu
Ja tõstaks pugu!

Oi põlwekest, oi põlwekest, mis mulgil siis on!
Hõissa poiss, Mats puhu sarwe, rubla kuus ja
peremehe leib! Elagu saunamees ja tema põrs's!

K ä g u, Ö ö p i k, L õ o k e. Mulk, mulk, mulk,
mulk, mulk!

M u l k. Mulk pastlaga ja wiisuga,
Lööb tantsu oma Liisuga!

K ä g u, Ö ö p i k, L õ o k e.
Mulk pastlaga ja wiisuga,
Lööb tantsu oma Liisuga!

Ö ö p i k. Kui Jumal suure tuule tooks,
Ja tuhat mulki mõrda lööks,
Ja igast ühest kopik saaks — !
Siis napsiraha
Saaks sellest näha!

M u l k (pistab Ööpikule rusika nina alla). Kae, toda ei ole!

K ä g u, Ö ö p i k, L õ o k e. Mulk, mulk, mulk,
mulk, mulk!

M u l k. Mulk pastlaga ja wiisuga,
Lööb tantsu oma Liisuga!

K ä g u, Ö ö p i k, L õ o k e.
Mulk pastlaga ja wiisuga,
Lööb tantsu oma Liisuga!

M u l k. Pill katki, torud kotti, saatan selga, läwest
välja — jumalaga! (Tahab minna).

K ä g u. Pea, mulk, sõber, kuhu nii kähku?

M u l k. Tont, olekski ära ununud: mul oli ju veel
kuulutud lehte panna. Andke tükk paberit, ma
kirjutan üles. (Kirjutab.)

K ä g u. Wäga hää, hüwa! Wiis kopikat korpusrida;
kui enam korda kuulutate, siis odawamalt.

M u l k. Katsume ära, mõjub ehk ühestki korrast.
(Annab kuulutuse).

K ä g u (loeb) ... „Et ma tütrele peigmeest tarwitan ...
kakkümmend aastat wana ... koolitatud ja
ilus, kaasawara kuustuhat rubla.“ 40 kopikat!

M u l k. Mis? 40 kopikat? Kuustuhat! — Kuustu-
hat maksab äiapapa pulmapäewal laua pääle.

K ä g u. Kuulutus maksab 40 kopikat.

M u l k. Maksku (paneb raha lauale), aga koolitud,
noor, ilus, tark ja rikas! Jaaah, kuustuhat rubla!

Ö ö p i k. Mis?

L õ o k e. Kus?

Ö ö p i k. Kuustuhat rubla?

L õ o k e. Noor ja ilus?

Ö ö p i k. Kas see on ka õige asi?

M u l k. Mhmh! jah! Miks siis õige ei peaks olema?

K ä g u, Ö ö p i k, L õ o k e. Tõesti?

M u l k. Muidugi!

K ä g u. Toho tont! Ja nii rikkale tüdrukule, kui ta
weel noor ja ilus, ei tule peigmeest?

M u l k. Kust ta's sinna taha metsanurka peab tu-
lema? Sinna ei tule juut ega harjukegi, weel
wähem siis rikkale tüdrukule paras peigmees!

Ö ö p i k. Imet ime pääle!

M u l k. Pole Mulgimaa kohta ime midagi, trük-
kige aga lehte. Jumalaga! (Ära).

Ö ö p i k (toibudes). Kuustuhat rubla?

L õ o k e. Ja noor ja ilus?

K ä g u. Ja koolitatud?

Ö ö p i k. See neiu oleks üht noort kirjanikku wäärt!

Lõoke. Seda ma arwan!

Kägu. Nimelt!

Kõik kolm. Imede ime!

Kägu. Poisid! Pühade ajal sõidame Mulgimaale
kosja!

Õõpik. Kõik kolm?

Lõoke. Mulgimaa elagu!

Kägu. Mulk pastlaga ja wiisuga,
Lööb tantsu oma Liisuga!

Kõik kolm. Mulk pastlaga ja wiisuga,
Lööb tantsu oma Liisuga!

Eesriie.

Teine waatus.

Aed metsawahi Räästa juures. Tagapool maja uksega.
Läwe kohal põdrasarwed j. n. e.

R ä ä s t a s (istub ja loeb ajalehte, korraga). Mis? Tont wõtku! Kas ma õieti näen? (Wõtab prillid pääst, pühib üle, waatab uuesti). Oh teie wõllaroad! Hahaha, see on tükk, mis tükk! (Loeb). „Et kaugel metsanurgas elan, annan ma teada, et tütrele peigmeest tarwitan. Laps on 20 aastat wana, koolitatud ja ilus. Kaasawara 6000 rubla. Palun auusaid peigmehi lähemal kallil pühade ajal mind waatama tulla. Metsawaht Karl Räästas, Tagakülas“. — Karl Räästas? See olen ju mina. Tont neid! Minu auusat nime kurjaste tarwitada! Ja minul tütar? Hahaha! Parem ometi wõinud lehte panna: „Wanadlane poissmees, kes kaugel metsanurgas elab, tarwitab abikaasat. Palun tütarlapsi ja noori leski kallil pühade ajal mulle kosja tulla.“ — Waat see oleks ometi nali olnud! — Minul tütar? Miks mitte, aastate järele oleks mul mehelemineja tütar olla wõinud! Pagana hambamees, kes selle tüki wälja mõtelnud. Saab näha, kas tõesti kosilasi tuleb. Wähe wist küll, ehk olgu siis õige kaugelt mõni narr. — Noh, minu poolt ei pea takistust olema. (Hüüab tuppa). Liisa! Liisa!

L i i s a (tulles). Mis on, peremees?

R ä ä s t a s. Pea sa meeles, Liisa, mis ma ütlen: tänasest päewast nimetad sa mind p a p a k s. Kas mõistad? — Pea sa hästi meeles.

Liisa. Jah küll!

Räästas. No saame näha. Pea sa hästi meeles!
Mine nüüd pääle.

Liisa. Jah. (Ära).

Räästas (astub paar sammu, siis uuesti). Liisa! Liisa!

Liisa (tagasi tulles). Mis on, peremees?

Räästas (pahaselt). Kuidas ma õpetasin? Kuidas sa pidid ütleva? „Papa“ pidid sa ütleva, mitte „peremees“. Sa ei pea ka mitte midagi meeles. Mine nüüd pääle.

Liisa. Jah, papa! (Ära).

Räästas. Kui aga tüdruk ennast wähe pidada oskab, siis wõib sellest nali mis nali saada. (Hüüab). Liisa, Liisa, Liisa! Liisa, tule ruttu!

Liisa (tulles). Heldeke, mis ometi on, per... papa?

Räästas (naerdes). No waata, hakkab juba meelde jääma. Näita, missugune sa ka oled? Ah, mine, kallil pühade ajal nii lohakasti riides ja määrdinud põll ees. Häbene ennast ometi ka, oled noor tütarlaps, — näita ennast (käänab tüdruku selja enese poole). Kui sind kosilased nõnda wiisi näewad!

Liisa (nutuselt). Jah, tea kus siin metsanurgas need kosilased, wõi midagi. Oleks seda teadnud, ei oleks teile teenima tulnudki.

Räästas. Ära lobise tühja, kosilased tulewad mõnikord ootamata. Näita, missugune pää sul ka on? (Tõmbab Liisal rätiku pääst).

Liisa. Uih, mis nüüd?

Räästas. Ei ole siin midagi uihtada ega aihutada. Pää on sul vähemasti sile. Rätti ära pane enam pähe, rätita oled ilusam.

Liisa (lapsikult). Kas minule kosilased tulewad?

Räästas. Ega's minule ometi mitte. Minust mehe naist ei saa.

- Liisa. Oh sa heldekene! Kas täna tulewad?
- Räästas. Ega minagi selgesti tea, kas ja millas nad tulewad, aga eks nad wõi tulla.
- Liisa (rõõmsalt). Uih heldekene, minule tulewad kosilased! Peremees, ma . . .
- Räästas (põrutades). P a p a !
- Liisa. Wõi papa — (Tahab Räästa käele suud anda).
- Räästas. Ära jända. Mine nüüd pääle ja — ehi ennast. Pane omale paremad hilbud ümber, täna ja kõik see pühade aeg.
- Liisa. Jah, papa! (Ära).
- Räästas. Soo, mis tütresse puutub, siis on asi korras! Kõik see kuulutus on ju arwatawasti mu sõprade nali. Külap nad ise ka kosilaste eest muretsewad. Tulgu minugi pärast. Peawad oma enese lõksu langema. Mina neile tütart ei keela, häda neile, kui ise kosja-kaubast taganeda tahawad. (Wõtab jälle ajalehe). Täna on keskmine püha, kui nad täna ei tule, siis nad ei tulegi. (Loeb).
- J a a k (tuleb wähe aja pärast ja on hästi häbelik).
- Räästas. Noh? Mis on?
- J a a k. Ei tea nüüd. Tahtsin peremehelt küsida, mis kurja mina siis teile teinud olen?
- Räästas. Kuidas nii?
- J a a k. Jaa, aga noo — Liisa ütleb, te tahtwat teda mehele panna.
- Räästas. Kas see siis hää ei ole, kui tütarlaps tanu alla saab?
- J a a k. Jaa, aga noo — kuhu siis mina jään?
- Räästas. Kas sina siis ka teda wõtta tahad?
- J a a k. Mõtlesin korra küll.
- Räästas. See on ju wäga hää.

J a a k. Jaa, aga noo — kui teie temale kosilased tellinud olete —

R ä ä s t a s. Siis ole sina ise mees.

J a a k. Jaa, aga noo — Liisa ei tea nüüd enam, mis ta häämeelega teeb!

R ä ä s t a s. Mis sa's nõnda aeglane oled? Sul oli ju aegä küllalt, pool aastat. Miks sa ennast warem temaga ei kihlanud?

J a a k. Jaa, aga noo — kuidas ma siis ennast weel temaga pidin kihlama? (Liisa kuulab ukse wahelt).

R ä ä s t a s. Kas te's juba kihlatud oletegi?

J a a k. Eks me ikka ole.

R ä ä s t a s. Mis ajast saadik?

J a a k. See oli juba jüripäewal, kui ma teie teenistusesse tulin, sest ajast kihlasime me ennast ikka ja ikka enam . . .

L i i s a (ukse wahelt). Peremees, see ei ole õige!

R ä ä s t a s (põrutades). „Papa!“ — Siia tule!

L i i s a (tulles, nutuselt). Jaa, papa, see ei ole õige, mis Jaak ütleb.

R ä ä s t a s. Kas te's ei ole kihlatud?

L i i s a (pirtsakalt). Mina ei ole midagi kihlatud.

J a a k. Jaa, aga noo — kas me's juba kohe jüripäewal kaewu juures ei kihlanud? Sina kis-kusid wett wälja ja mina tulin sulle appi . . .

L i i s a. Ja siis?

J a a k. Ja siis — — jaa, aga noo — ma ütlesin sulle ju, et su ära wõtan.

L i i s a. Sa ütlesid, kas see siis mõni kihlamine on?

J a a k. Jaa, aga noo — kas sa sest ajast ei ole alati mu pastlad paiganud ja sukad kohendanud? Kas sa seda ka wastu ajad?

R ä ä s t a s. Hahaha! — Minge nüüd pääle ja kihlake ennast edasi. Ja sina, Liisa, pea meeles, et üks warblane pihus on parem, kui kümme katusel. (Jaak ja Liisa ära; Räästas neile järele naerdes). Ja nüüd üteltu weel mõni, et kosjakuulutuse läbi lehtedes inimesed paari ei saa! Peaks aga kuulutuse lehte paneja ise nüüd ka tulema, naljakas oleks neid Jaaguga wõistelda lasta. Noh, eks me saa näha. (Wõtab jälle ajalehe).

L i i s a (jookstes ja kahte kätt kokku lüües). Peremees, peremees, oh heldeke, oh —

R ä ä s t a s. „Papa!“ Kas sa ikka weel meeles ei pea!

L i i s a. Papa, papa! Kosilased juba siin, kolm tükki kohe. Troskaga sõitsid õue, oh heldeke! Kuhu ma nüüd jooksen!

R ä ä s t a s. Kuhugile ära jookse. Wala kannudesse õlut walmis. Tundsid, kes nad on!

L i i s a. Heldekene, ei tunnud! Kolm Saksa meest, selged noorisandad! Kahehobuse troskaga, kutsar kah.

R ä ä s t a s. Soo? Seda parem. Pea aga ennast wiisakalt ülewal, nagu oleksid sa mõni päris peenike preili. Ja ära sa ära unusta alati „papa“ ütelda.

L i i s a. Ei unusta, papa, küll te näete.

R ä ä s t a s. Küll näeme. Mine aga nüüd pääle.

L i i s a. Jah, lähen, papa, — kas ma kohe õlut toon?

R ä ä s t a s. Mine, mine, küll ma ütlen, kui sa tood.
(Liisa ära).

K ä g u, Ö ö p i k, L õ o k e. Tere!

R ä ä s t a s. Tere jumalime! Päris tundmata külalised . . .

Ö ö p i k. Külap wist. Äрге pange pahaks, et teid tülitame . . .

- K ä g u. Tee wiis teie õue alt mööda . . .
- L õ o k e. Tulime sisse paberossi otsa tuld paluma . . .
- R ä ä s t a s. Pikal pühade ajal on iga külaline oodatud külaline. Tuld saab, — aga tee, mis siit veel edasi wiib, on puuwedajate tee ja lõpeb raismiku pääl ära. Edasi sõita te enam ei saa, peate tagasi pöörama. Aga — olge hääd, pange üleriided ära. Kallil pühade ajal mina kedagi nii kergesti oma katuse alt minema ei lase.
- Ö ö p i k. Te olete wäga lahke . . .
- K ä g u. Ja sõbralik . . .
- L õ o k e. Ja isalik . . .
- R ä ä s t a s. Äрге laske ennast pikalt paluda.
- Ö ö p i k. Sõber!
- K ä g u. Suguwend!
- L õ o k e. Wend!
- Ö ö p i k (waimustatult). Lubage, et ma teid kaenlustan!
- K ä g u. Ei oleks uskunudki Eestis veel nii lahket wõõraste wastuwõtmist leida! (Wapustab Räästa kätt).
- L õ o k e. Jumala eest, ei!
- R ä ä s t a s (ennast lahti rabeledes). Sakardiment! härrad, watid maha!
- K ä g u, Ö ö p i k, L õ o k e. Mhmh! Jah! (Wõtawad päälisriided seljast).
- Ö ö p i k (weinipudelit andes). Siin meie reisipass ka!
- R ä ä s t a s. Soo, soo, soo! See on ju päris õigete meeste wiis! (Tuppa hüüdes). Liisa! Liisa ae!
- L i i s a (pääd läbi ukse pistes). Mis on, papa?
- R ä ä s t a s. Õlut too! Ja — wii külaliste riided tuppa.
- L i i s a. Silmapilk! (Ära).
- Ö ö p i k. Oi, oi, wanahärra, mis kena tütar teil on!
- K ä g u. Just kui õun!
- Ö ö p i k. Tõesti kena laps!

Lõoke. Ja kui wiisakas!

Kägu. Usin ja kärmas . . . !

Räästas. Ja, Liisa on ikka hää laps küll, ega mul ju ka enam ei ole.

Ööpik. Soo?

Kägu. Wõi ainus ongi?

Liisa (õllekannuga). Siin, papa!

Kägu, Ööpik, Lõoke. Teree!

Ööpik. Lubage preili, ja wanahärra ka, et ennast teile tutwustame; minu nimi on Ööpik.

Kägu. Minu nimi on Kägu.

Lõoke. Ja minu nimi on Lõoke!

Räästas. Ja minu nimi on Räästas. Siin selle lillekese nimi on Liisa! — Tõepoolest, päris kewade, mis kewade! —

Ööpik. On ju ka!

Räästas. Niipalju laululindusid korraga minu metsas: ööpik, kägu, lõoke — ja kõik räästa pesas! Kas te aga ka kõik oma nimede järele laulda oskate, mu härrad?

Ööpik. Eks ikka ka.

Kägu. Seda saab!

Räästas. Saame näha! Katsuge meie pühade taari ka. (Annab kannu).

Ööpik (joob). Oi, see on ka isegi tubli taar! (Annab Käole).

Kägu (joob). Mehine märjuke! (Annab Lõokesele).

Lõoke (joob). Keele wiib ühes alla!

Räästas. Laske enestele maitsta, mu härrad, ja — wabandage silmapilguks! Ma waatan, et teie hobuste eest hoolt kantakse. (Ära).

Ööpik. Wennad, asi sigineb ju paremine, kui ette arwata oli, see on ju peenike!

Kägu. Räästa isanda sarnast meest peab tulega otsima, see on õige!

Lõoke. Jaa, aga —

Ööpik. Mis — jaa, aga ?

Lõoke. Ega me ometi kõik kolm siia väimeheks hakata ei saa, tütrid on ju kõigest üks!

Kägu. Õige, see asi annab küll mõelda.

Ööpik. Siin ei ole enam midagi mõelda. Meie teeme kõik kolm praegu siinsamas lepingu elu ja surma pääle — ühistegewuse mõttes! 6000 rubla. Üks saab tütre, asutab uue ajalehe ja trüki-koja, teised kaks hakkawad toimetajateks ja kasu tehakse kolme pääle peenikeseks.

Kägu. Õige, wend, olgu nõnda. Aga, kes see peab olema — see üks ?

Ööpik. Meie heidame liisku!

Lõoke. Jaa, aga —

Ööpik. Mis siis weel ?

Lõoke. Ehk jagame sulgi, enne kui lind weel käes!

Kägu. Lindu peame püüdma!

Ööpik (tõmbab aia seest warwa). Siin — kelle käsi pääle jääb, on peigmees — teised kaks jääwad isameheks.

Kägu. Olgu!

Lõoke. Minugi pärast! (Heidawad liisku, Ööpiku käsi jääb pääle).

Kägu. Soowin õnne, wend! (Wapustab Ööpiku kätt).

Lõoke. Ka mina soowin südamest õnne!

Ööpik. Tänan! Ja lehe nimi olgu „Tungal“.

Kägu. Kas „tüli-tungal“, mille me kõikide Eesti parteide wahele heidame ?

Ööpik. Ei, waid — „tule-tungal“, millega me igasse pimedasse nurka walgust heidame ja warjud minema peletame!

Lõoke. Ah mis! „Tungal“ — see ei lähe, tuletab wähe nagu kihwtiseid tungalteri meelde!

Õõpik. Mis sellest! Natuke kihwti peab iga hää lehë hamba all olema.

Lõoke. Õige ka! (Käole). Ära sina aga oma mune Õöpiku pesasse mune! Käol on si-huke amet.

Liisa (sissõ astudes). Ma tulin vaatama, kas küla-listel õlut ei puudu . . . (Waatab kannu).

Kägu (wastu tõtates). Täname wäga, preili . . .

Lõoke (hoiab teda kuue sabast tagasi ja toob tema pa-hemale poole ette). Kas ma ei ütelnud, jäta Õöpiku pesa rahule!

Õõpik (Liisale). Teie olete wäga lahke, preili, aga olge ometi nõnda hää ja jääge ka wähe meie seltsi juttu puhuma!

Liisa (aralt). Ei tea, kuhu peremees on läinud . . .

Õõpik. Teie papa läks õue, aga mina tahaksin weel palju parema meelega teiega juttu westa, mu preili. Kas teate, preili Liisa, ainult siin teie sügawas sinises metsas, talwel nii waik ja wagune, suwel nii täis linnulaulu ja lilledõhna, siin üksi jääb inimene süütaks ja lapselikuks, nagu loodus ise!

Kägu (Lõokesele). Kuule, kuule, kuidas Õõpik lak-sutab!

Lõoke. Wait, wait!

Õõpik. Siin, kus linnukesed alatasa igawest wana wiisi lõpmata armastusest laulawad, mets sala-tasa kui imelises igatsuses sinna juure kohiseb, silm läbi puude latwade üles sinise taewa poole ulatab tõusema ja kõrw maailma mürinast ja kärinast midagi ei kuule, — ainult siin salajas salus wõis õiekene õitsema lüüa, õrn, ilmsüüta ja ilus, kui — teie, mu preili!

Kägu (Lõokesele). Kuule!³ Küll lõhub!

Lõoke. Wait, wait!

Ööpik. Õnnelik see käsi, kes seda õiekest tohib noppida, ta on kui pühapäewalaps muinasjutus, kes uinuwa kuningatütre unest äratada tohtis . . . Aga — teie ei räägi midagi, mu preili?

Liisa (häbelikult). Oh kui ilusasti teie meie metsa kiita oskate, härra, ja seda teie ei teagi weel, kui suured seened siin kaswawad, pilwikud ja piimaseened!

Kägu (Lõokesele). Mis see siis oli?

Ööpik. Teie pilkate mind, preili?

Liisa. Uih heldeke, kuidas mina saksu pilgata julgen . . .

Ööpik. Aga . . .

Jaak (üle läwe). Eks sa tule wahest ära, Liisa!

Liisa. Uih! (Ära).

Kägu. Kes see siis oli?

Ööpik (waimustatult). See oli selle muinasjutulise kuningatütre walwaja, tige nõid! Aga minu suuandmine peab neitsi selle nõia wõimu alt päästma!

Lõoke (pikkamisi, hoiatawalt). Ära ole oma asja pääle liiaks julge, sõber Ööpik! Mina kardan, mina kardan, kõik see asi wõib sinu suuandmisel ennast muuta ka — mõneks pilwikuks wõi piimaseeneks!

Räästas. Soo! Wabandage, härrad! Hobused on ulu all, nüüd wõime mureta olla. Kuhu meie jutt pooleli jäi?

Ööpik. Ei tea isegi ütelda. Pidime ju alles algama.

Räästas. Maitске õlut! Minu poolt pühade kali, teie poolt nali.

Kägu. Kui teil üht i puudu, meil teist ammugi mitte. Hahaha! Nali ja kali!

L ö o k e. Elagu kali ja nali!

Ö ö p i k. Teate, härra Räästas, teil siin Pärnumaal on õige suure suuga mehi. Ühega olime meie teel kõrtsi juures wõrakis. Tahtis meiega wägisi tüli norida. Saime weel tuhknai terve nahaga tulema.

R ä ä s t a s. Nonoh, mis mees see siis oli?

K ä g u. Wallawanem Wolmer Womm!

R ä ä s t a s. No muidugi! Mis nüüd teda rääkida! Mis tal siis teiega, wõõraste inimestega, asja tüli otsida oli?

K ä g u. Wana wiha. Waadake, meie kõik kolm oleme linnast, ajalehe „Waateleja“ toimetuse liikmed . . .

R ä ä s t a s. Soo? Ja tegite pühiks maale wäikese lõbusõidu? See on ju tore! Mul ju ka sääl teie leht laua pääl.

K ä g u. Jaa. Ja meie wiskasime Wommi kord toimetuse toast, kuhu ta meiega tüli norima tuli, wälja. Seda tahtis ta meile nüüd kätte tasuda.

L ö o k e. Käratas külapoistele korwi õlut wälja ja ässitas neid üles untsakaid uhtma. Tal waesel mehel näis kangesti hinge pääl kipitawat, et meie trükipoisid ta läbi lobisid. Ta oleks häämeelega näinud, kui meie käsi siin halwemini oleks käinud.

Ö ö p i k. Juba kippusidki külapoisid ähwardawalt kallale. Siis arwasime paremaks taganeda.

R ä ä s t a s. Oli ka mõistlik, muidu oleksite ehk siniste silmadega siia jõudnud. See mees on tuttaw tülinorija. Aga kõneleme parem midagi muud. Hää, et teil temaga suuremat pahan dust ei juhtunud. Mis linna pool uudist kuulub?

Ö ö p i k. Uudist? Meie uudised on kõik lehes, meie ei pea midagi enese teada. Aga mis teie pool uut kuulub.

R ä ä s t a s. Siin metsanurgas ka midagi uut! Et tele täna siin ja minu armsad külalised olete, see on meie kõige suurem uudis. Ja nüüd oleme fõõmsad. Laululinnud me siin kõik koos oleme, siis laseme ka laulu lahti. Mis?

Ö ö p i k. Seda wõime! Kui lubate, mina ürgan kohe otsa üles.

R ä ä s t a s. Illus! Mina olen laulu sõber ja teen, kui teisiti ei saa, ise ka weel tembu ära ja laulan kaasa!

J a a k (tuleb toast ja on äritatud). Peremees!

R ä ä s t a s (natuke pahaselt). No — mis on, Jaak?

J a a k. Ei tea, peremees — kui kutsuksite selle — sakste woorimehe ka teiste juure tuppa!

R ä ä s t a s. Mispärast?

J a a k. Jaa, aga noo — tema ei jäta Liisat rahule.

R ä ä s t a s (puhkeb naerma). Kas nüüd ei ole lugu? Mis amet sul siis enesel on, kui sa järele ei walwa?

J a a k. Jaa, aga noo . . .

R ä ä s t a s. Noh, mine aga pääle! (Jaak ära).

Ö ö p i k (äritatud, tahab Jaagule järele minna). Aga see on ometi kuulmata! Kuidas woorimees nii häbemata tohib olla?

R ä ä s t a s (Ööpikut pidades). Laske olla. Jätke igaühele tema hää olek ja pühade nali!

Ö ö p i k. Jaa, aga pagan wõtku —

R ä ä s t a s. Pole katki midagi. Ärge laske oma tuju rikkuda. Hakkame laulma, see parandab pahanduse. Laulu juure aga lonks õlut.

K ä g u, Ö ö p i k, L õ o k e. Olgu!

№ 4.

- Lõoke. Kui lumi sulab märtsikuul,
 Ja soojemine puhub tuul,
 Siis juba kuuled põllu pääl,
 Kuis lõõritamas lōo hää! :
 Tsir-tsir, tsir-tsir,
 Tsir-tsir, tsir-tsir,
 Tsir-tsir-tsir!
- Kägu. Ei maga siis ka kukulind,
 Kui kewade ju ehib end,
 Waid metsast, kuuse otsast, säält
 Ta laseb kuulda oma häält :
 Kukku, kukku,
 Kukku, kukku,
 Kukk-kukk-kukk!
- Ööpik. Kui mets ja maa ju haljendab,
 Ja tooming õitest walgendab,
 Siis ööpikul ka kibe töö :
 Ta hõiskab õndsalt läbi öö :
 Ööpik, ööpik,
 Too piits, too piits,
 Tsäh-tsäh-tsäh!
- Räästas. Kuis räästaski saab waikida,
 Kui teised laulwad lustila,
 Siis temagi kui laulumees
 On siristamas põõsa sees :
 Räk-räk, räk-räk,
 Räk-räk, räk-räk,
 Räk-räk-räk!
- Woorimees (tuleb toast, õllekann käes).
 Kui ööpik, lōo, kukulind,
 Ja saksad rōomustawad end,
 Siis woorimeeski puki päält
 Ka laseb kuulda laulu häält :
 Alle wint, alle wint,
 Waläi, tuhknai,
 Hõp-hõp-hõp!

R ä ä s t a s. Ohoo, sääl on ju weel keegi laulu-mees. Astuge aga lähemale.

Ö ö p i k. Oh — ei!

K ä g u. See ei lähe!

L ö o k e. See on piinlik! Päälegi on ta weidi wintis.

R ä ä s t a s. Minule on see üks kama kõik. Meie siin — maal — oleme demokradid, elame laimal rahwalikul alusel. Woorimees wõi moonake, kui ta aga muidu mees on . . !

Ö ö p i k. Maal — wõib olla, jaa. Linnas — paberi pääl näeb see ju kõik wäga kena wälja, aga tegelikus elus . . ? Ma ei taha ju ütelda, me näeme linnas ju ka wäga hää meelega, kui näituseks, woorimees oma naese ja lastega teatrisse tuleb, agaa . . . (Eemalt kostab pillimäng).

R ä ä s t a s. Hahaha! Ma arwan, me peame täna tahes ehk tahtmata demokratideks saama.

Ö ö p i k. Kuidas nõnda?

R ä ä s t a s. Kuulake, säält kostab pillimäng, mis lähemale tuleb. Külapoisid ja tüdrukud tulewad simmanile.

K ä g u. Härra Räästas, teie ei pea arwama, et meie upsakad oleme. Ei, me oleme rahwamehed läbi ja läbi, nagu te meie lehestki näete . . .

L ö o k e. Maapidu teeme häämeelega kaasa. See käib ju kõigist lõbust üle, agaa . . .

Ö ö p i k. Purjus woorimeest ma ei kannata! Talupoja jant, see on ise asi!

R ä ä s t a s. Suure hulga sisse kaob see sõber oma kilgiga ära, nõnda et tähelegi ei pane. Las ta teeb lõbu kaasa.

Ö ö p i k, L ö o k e, K ä g u. Noh, meiegi pärast! (Kostab laul, mis ikka lähemale tuleb).

W o o r i m e e s. Ai Juku! Las looss!

Liisa (sisse tormates). Tulewad! Tulewad!

Woorimees (püüab teda kinni wõtta). No Liisake, kuhu sa lippad?

Ööpik. Woorimees, näpud eemale!

Jaak (tulles). Liisa, mis sa nüüd jälle siia jooksed!

Räästas. Jaak! Lase külarahwas aeda tulla ja muretse õlut!

Jaak. Tule sa ka, Liisa. (Mõlemad ära).
(Külapoisid ja tüdrukud tulewad lauldes sisse).

Räästas. Tubli, lapsed, tubli! Nüüd wõtke kõige päält tilk pühade kalja keelekasteks ja siis oleme rõõmsad. Siin need kolm linnasaksa on minu hääd sõbrad ja oskawad maa naljast lugu pidada, neid ei maksa karta.

(Jaak ja Liisa pakuwad õlut).

Woorimees (kes seni trüsti õlut on pumbanud). Majaperemehe pühade jook on kangesti mõnus. Kas härrad ei käse üks wäikene woorimehe laul?

Räästas. Ja muidugi, ja muidugi! Härrad lubawad ometi?

Ööpik, **Kägu**, **Lõoke**. Mhmh! Jah! Palume! Meil ei ole midagi selle wastu.

№ 5. Woorimehe laul kooriga.

Woorimees. Ma olen woorimees,
Ilm lõhki minu ees —
Kuis saksad soowiwad,
Ja sõita käsiwad:
Kas wäikest sea-sörki,
Wõi kohe Wine wärki?
Mis säääl nüüd kiidelda,
Eks sõita ikka saa —
Walai! Tuhknai! Las leekida,
Kas läbi terve ilmamaa!

Koor. Walai! Tuhknai! Las leekida,
Kas läbi terve ilmamaa!

Woorimees. Kui saksad soowiwad,
Ja pääle istuwad —
Kas olgu Imperjaali,
Wõi wälja Wissentaali,
Eks saksad ise tea,
Et igalpool on hea,
Kui aga soe pea!
Siis sina muud kui wea!
Walai! Tuhknai! Las leekida,
Kas läbi kõige ilmamaa!

Koor. Walai! Tuhknai! Las leekida,
Kas läbi terve ilmamaa!

Woorimees. See pagana Bellewüü,
Om puha selle süü,
Et saksa täis kui tõpra,
Ei sõida Karskuse-Sõpra!
Ja iki käsewe,
Ja sõita lasewe:
Walai nüüd wastla-sõitu,
Kas saadanaga wõitu!
Walai! Tuhknai! Las leekida,
Kas läbi terve ilmamaa!

Koor. Walai! Tuhknai! Las leekida,
Kas läbi terve ilmamaa!

Woorimees. Kui tuleb linnapea,
Siis pole asi hea,
Siis pagema ma naksi,
Saks peab kangest taksi!
Wiistõisku kopkaga,
Sa sõida Ropka maa.
Noh, pagan wõtku küll,
See on ju kangest hull!
Walai! Tuhknai! Las leekida,
Siis muud kui kiirest pagema!

Koor. Walai! Tuhknai! Las leekida,
Siis muud kui kiirest pagema!

J a a k (toob Räästa ettepoole, on juba vähe wintis).
Peremees, kuidas siis nüüd jääb Liisaga? Kas
panete ikka linnauntsakatele ära wõi?

R ä ä s t a s. Muidugi! Mis siis muud?

J a a k. Ja, aga noo — mis siis minust saab?

R ä ä s t a s. Kas ma sulle ei ütelnud — ole ise
mees! Kasi keldrisse ja otsi õlut!

J a a k. Ja — aga Liisa peab ka ühes tulema.

R ä ä s t a s. Liisa jääb siia. Tee, et minema saad!

Õ ö p i k. Härra Räästas, miks te lubate, et sulane
teie tütreaga nii labaselt ümber käib.

R ä ä s t a s. Maal on nii lihtsad kombes. (Külarahwa
poole). Lapsed, laske tants lahti!

K ü l a p o i s i d j a t ü d r u k u d. Ja, ja! Tants
lahti! Laul ja tants!

№ 6. Simman.

K o o r. Poisid! Nüüd lõbu lööma tulge!
Tüdrukud! Tantsma kerged olge!

T ü d r u k u d. Poisid, jalad joonde seadke,
Muidu simman sassi ju läeb!
Kes ei tantsi, seda teadke,
Mõrsjast wiimaks ilma jääb!

P o i s i d. Waadake ette, neiukesed,
Et ei ise kimpu wast ei jää!
Teil on kingad kitsakesed,
Kergesti läeb keeru teil pää!

K o o r. Hüppa ja tantsi kergel kujul!
Laula ja mängi rõõmsal tujul!

J a a k. Peremees, kuramuse pihta, kui teie tahate
Liisa neile linna antwärkidele anda, siis peawad
nad ka teadma, et mina oma pruuti nii kergesti
käest ära ei anna!

R ä ä s t a s. Kas sa pead oma suu!

J a a k. Ei, mitte ei pea! Liisa on tubli talutüdruk ja auusa talupoja pruut, linna untsakad otsigu omale linnast lipakaid!

L i i s a. Peremees, ajage ta minema! (Lööb omale käega suu pääle). Oh sa taewas, nüüd läks meelest ära!

K ä g u. Aga härra Räästas, mis kommetit te oma tütrega mängite?

R ä ä s t a s. Ah mis! Minul ei olegi tütart!

Ö ö p i k. Kuidas . . . ?

K ä g u. Mis?

L ö o k e. Aga kuulutus?

R ä ä s t a s. Kõik nali. Mina olen wanapoiss. Kelmid, wõib olla, mu enese sõbrad, on selle kuulutuse lehte pannud, minul ei ole sellega midagi tegemist. — Ega te mulle ometi ette luisata ei taha, et teie ka kosjamõttega kodust wälja sõitsite? Tulite muidu nalja waatama — eks ole?

K ä g u. Muidugi mõista, härra Räästas. Mina omalt poolt, minu nimi on Kägu, mina tulin waatama, kas kuhugi pesasse wõõrast muna muneda ei saa, ja minu seltsimehed — kõik oleme „päewakaja“ materjali tabamise pääl wäljas.

Ö ö p i k. Härra Räästas, teie olete mõnus mees. Teile ei maksa waletada. Kui kusagil noor, ilus rikas tüdruk otse meie pääle peaks ootama — ära wõtaksime kah.

L ö o k e. Kui meile ainult hullemat ei juhtu!

R ä ä s t a s. Ah, mis! Nüüd peame muud kui pühi.

Ö ö p i k. Õiendame oma õnnetuse sellekohase salmiga ära. Millest süda täis, sellest jookseb suu üle.

№ 7.

Ö ö p i k. Ma wõtaksin naese, kuid lugu on paha, Et tüdrukud keegi mull' tulla ei taha,

Küll kümme kord kosjateed tallanud ma,
Aga ikka ja ikka sest asja ei saa!

Waadake, me oskame luuletada, salmikuid teha,
jutukesi kirjutada ja nõnda edasi, aga ilm üt-
leb: See töö ei toida! Siis muud kui:

Õõpik, Lõoke, Kägu.
Tee luuda, too luuda,
Pühi väimees välja!

Koor. Tee luuda, too luuda,
Pühi väimees välja!

Õõpik. Ma naabruses tundsin noort, ilusat leske,
Kel raha ja wara, ja ostetud weske,
Ma tahaksin teda, ta tuleks mull' ka,
Aga ikka ja ikka sest asja ei saa!

Mine tahtma, siis küsiwad sugulased kohe:
Kas jahwatada ja kiwi sagada oskad? Seletad:
Ma olen kirjamees, sulemees, politikamees, rah-
wamees, — öeldakse kohe: See töö ei
toida! — Ei muud kui:

Õõpik, Lõoke, Kägu.
Tee luuda, too luuda,
Pühi väimees välja!

Koor. Tee luuda, too luuda,
Pühi väimees välja!

Õõpik. Ja Kasemäe Mardil, oh sa elu ja walu,
On tütar kui maasikas, kaasa saab talu,
Häämeelega koduwäiks läheksin ma,
Kuid ikka ja ikka sest asja ei saa!

Mart küsib ka: Kas künda ja külida oskad?
Ütled: Ma oskan rahwa elukorra parandamisest:
põllutöö tõstmisest, karjakaswatuses ja piima-
talitusest juhtkirju kirjutada ja nõnda edasi ja
nõnda edasi — Mart wangutab pääd ja ütleb:
See töö ei toida! — Muud kui jällegi:

Õ ö p i k, L õ o k e, K ä g u.

Tee luuda, too luuda,
Pühi wäimees wälja!

K o o r. Tee iuuda, too luuda,
Pühi wäimees wälja!

Õ ö p i k. Ja täna siinsamas on hullem veel lugu :
Ma kuulen, siin tütart ei olegi sugu.
Kui tütart ei ole, on arwata ka,
Et tänagi jälle sest asja ei saa!

Siin ütleb härra Räästas ka :

Õ ö p i k, L õ o k e, K ä g u.

Tee luuda, too luuda,
Pühi wäimees wälja!

K o o r. Tee luuda, too luuda,
Pühi wäimees wälja!

(Laulu lõpul astub Womm oma meestega sisse).

W o m m. Aha, linnud lõksus! Wäga hää! No jaa!
Eks mets ole ikka waraste warjaja!

Õ ö p i k. Ohoo, see on ju meie wallawanem ja
Wolmer Womm! Saab teid ka jälle näha!

W o m m. Jah, saab! Ja see jällenägemine peab
hirmus olema! — Passid näidake ette!

K ä g u. Reisipass sai peremehe kätte ja — muud
passi meil ei ole.

W o m m. Ah ei ole? Seda ma arwasin?

R ä ä s t a s (toob pudeli). Siin on nende härrade
reisipass; maitske ka, wallawanem!

W o m m. Kuida sa julged mind pilgata. Tead, mis
mees ma olen!

R ä ä s t a s. Nonoh, pole ju wiga, ega me täna tei-
neteist esimest korda ei näe.

W o m m. Esimest korda ehk mitte! Teate ka, mis
mehed need on, kes siin teie juures lusti lööwad?

R ä ä s t a s. Miks ei tea, nad on minu külalised!

W o m m (wihaselt). Hobusewargad on nad! Mulle on üles antud; hobusewargad on nad, kes waatamas käiwad, kust maa lahti!

Ö ö p i k. Mis? — Meie — hobusewargad? Kes seda tohib ütelda?

R ä ä s t a s. Mina wastutan nende eest!

W o m m. Teie wastutate? Siin ei ole wastutamist! Kinni! Homme teeme protokoll!

K ä g u. Kas te wägiwalda tahate pruukida? Te tunnete meid wäga hästi ja teate, kes me oleme.

W o m m. Siin ei ole wägiwalda. Seadus käsib kahtlasi ja ilma passita inimesi kinni wõtta!

J a a k (röömsalt Liisale). Waata nüüd, Liisa, waata nüüd! Kas näed nüüd, missuguste wanderite kätte sa oleksid sattunud!

W o m m (oma meestele). Poisid, wõtke ohjad! Siduge!

L i i s a (hädaldades). Püha ätike, kosilased wiikse kinni! Kas kõik kolm?

Ö ö p i k. Nõnda küll, kallike. Nagu näha. Wägiwalla wastu me ju ei saa. Teil, Pärnumaal, näib teine pruuk olewat. Muidu öeldakse: Tee luuda, too luuda, pühi wäimees wälja! Aga teil kohe:

N° 7-a.

Ö ö p i k. Too nõõri, too paelu,
Wii wäimees wangi!

K o o r. Too nõõri, too paelu,
Wii wäimees wangi!

Eesriie.

Kolmas waatus.

Ootamisetuba walla kohtumajas. Tagumises seinas üksteise kõrwal kolm wangikambri ust näha, ukse sees parajasti nii suured augud, et inimesel pääd wälja pista wõimalik. — Ööpik, Kāgu, Lōoke wangis, ees laua juures tukub wahimees Kompa.

№ 8. Terzett.

Ö ö p i k (pistab pää läbi augu wälja). Päppä!

K o m p a (kohkub, kuulatab ja haigutab; jääb jälle tukkuma).

K ä g u (nagu Ööpik). Pippi!

K o m p a (kargab üles, kuulatab, sirutab liikmeid, jääb tukkuma).

L õ o k e (nagu teisedki). Puppu!

K o m p a (jalga põrutades). Wait!

Ö ö p i k, K ä g u, L õ o k e (pistawad kõik kolm korraga pääd wälja, trambiwad jalgadega). Päppä, pippi, puppu! Päppä, pippi, puppu!

K o m p a (kurjalt). Wait, teie sunnikud! Wõi ei oska wagusi ka olla! Küll ma teile näitan!

Ö ö p i k. Auulik Cerberus, wāgew wangimaja walitseja . . . !

K o m p a (põrutades). Wait, sina wõllarog! Kuidas sa tohid söimata? Kas ma su „kärwand uss“ olen?

Ö ö p i k. Aga auulik wangimaja ülem! Ma ei ütelnud ju mitte kärwand uss, waid Cerberus! Cerberus oli muinasjutu järele altilma uksehoidja ja warandusewaht. Sisse ta laskis igaüht, aga wälja mitte kedagi.

K o m p a (rusikaga ähwardades). Õõh!

K ä g u. Meie tahame süüa, süüa ja juua! Tooge
meile toitu ja jooki!

K o m p a. Jaah, wett ja leiba! Peate saama, ja —
kui waja, midagi muud ka mõne pehmema
koha pääle. Wäikene käsk ainult ja — wana
Kompa lööb teil naha üle kui luuaga!

L õ o k e. Pai peremees, ärge olge nii kuri! Teie
olete ju wana auus soldat ja meist saawad, wõib
olla, ka omal ajal soldatid!

K o m p a. Kas nüüd! Niisugustest ka soldatid!
Õõh! (Näitab rusikat). Et te mul wagusi olete,
kuni ma tagasi tulen: (Ära).

№ 9. Ööpik ja terzett.

Ö ö p i k. Mina esimese numbri mees,
Kes komisjonis kõige ees,
Mul julge süda, kindel meel,
Kes minust toredam on weel!

Kõik kolm. Taaderit tai tiridam, tiridam,
Taaderit tai tiridam, tiridam,
;: Taaderit tai ralla! ;:

Ö ö p i k. Mind wiiaks ära Wenemaal',
Mu pruut jääb siia Eestimaal',
Ta nuttes taga leinab mind,
Et walust lõhki kipub rind!

Kõik kolm. Taaderit tai tiridam, tiridam,
Taaderit tai, tiridam, tiridam,
;: Taaderit tai ralla! ;:

Ö ö p i k. Ma palun suuri ülemaid
Ja komisjoni wanemaid,
Ei nende südant liiguta
Ma oma ärda palwega!

Kõik kolm. Taaderit tai, tiridam, tiridam,
Taaderit tai, tiridam, tiridam,
;: Taaderit tai ralla! ;:

Ö ö p i k. Ei seda luba anta mull',
Et ma wiin pruudi Wenemaal' ;
Sääl pean üksi olema,
Ja kõrget kroonut teenima !

Kõik kolm. Taaderit tai, tiridam, tiridam,
Taaderit tai, tiridam, tiridam,
∴ Taaderit tai ralla ! ∴

L i i s a (on esimese salmi ajal toidukorwiga sisse astunud
ja erutatult kuulutama jäänud ; Ööpikule). Mis ? Kas
teid ära wiakse Wenemaale ?

Ö ö p i k. Jah, Liisake ! — Näed ju, kartsas ole-
megi juba ! Kõik sinu pärast, Liisakene !

L i i s a. Oh heldus ! (Käole). Kas teid ka ära wi-
akse ?

K ä g u. Ära ikka ! Ühes müüdnud, ühes poodud !

L i i s a. Taewakene ! (Löökesele). Aga teie ometi
jääte siia maale ?

L ö o k e. Ei, Liisakene. Mis minulgi paremat palka
oodata !

Ö ö p i k. Näed nüüd, Liisake, kuidas mõnikord lood
lähewad !

L i i s a (mõttes). Ei jah, ei minust küll teile tulijat
ei saa.

Ö ö p i k. Aga mis pärast siis mitte, Liisa ?

L i i s a. Uih, ei mina soldatile lähe.

K ä g u. Mis sind siis muidu siia tulema ajas ?

L i i s a. Peremees saatis waatama, kas saksad süüa
ei taha. Ise sõitis kommissari järele.

Ö ö p i k, K ä g u, L ö o k e. Süüa ? Süüa me ta-
hame, süüa ja juua ! (Hakkawad jalgadega trampima).
Hei, wangiwaht, hei ! Päppä, pippi, puppu —
päppä, pippi, puppu !

L i i s a (tõstab kähku toidukorwi keset tuba). Wuuh, här-
rad, mis te kisate ! (Wõtab korwist keedetud kana,
kisub kintsu küljest ära ja annab Ööpikule). Sähke !

Õ ö p i k. Oi! Kuke kints! Mis nüüd wiga!
K ä g u ja **L õ o k e** (sirutawad käed august wälja ja ki-
 sawad). Mulle ka, Liisake, mulle ka!
Liisa (annab Käole teise kintsu ja Lõokesele tiiwa).
L õ o k e. Oi, Liisa, nüüd oled kuke ära tapnud?!
Liisa. Jah! Wana äbarik kukk oli.
K ä g u. Jaa, aga — mis nüüd siis saab? Kes see
 nüüd kanu karjatab!

№ 10. Terzett.

Õ ö p i k. Ära sina kukke maha löö,
 See ei ole mehe töö . . .
K õ i k k o l m. Ära sina kukke maha löö,
 Maha löö,
 See ei ole mehe töö,
 See ei ole mehe töö!

Õ ö p i k. Kanad on ühed kenad loomad, kes meil
 palju kasu toowad . . .
K õ i k k o l m. Kanad on ju kenad loomad,
 Kenad loomad,
 Kes meil palju kasu toowad,
 Kes meil palju kasu toowad!

Õ ö p i k. Kewadel, kui ilmad soojad, toowad kenad
 kirjud pojad . . .
K õ i k k o l m. Kewadel, kui ilmad soojad,
 Ilmad soojad,
 Toowad kenad kirjud pojad,
 Toowad kenad kirjud pojad!

Õ ö p i k. Linnast tuleb palju saksu, nende käest
 saab kallist maksu . . .
K õ i k k o l m. Linnast tuleb palju saksu,
 Palju saksu,
 Nende käest saab kallist maksu,
 Nende käest saab kallist maksu!

Ö ö p i k. Sellepärast, Liisakene, ära sa kukke maha
löö . . .

K õ i k k o l m. Ära sina kukke maha löö,
Maha löö,
See ei ole mehe töö,
See ei ole mehe töö!

K o m p a (tuleb pika leiwapätsiga ja weepangega). Soo!
Siin on teie pruukost!

Ö ö p i k. Larbi ise wett ja leiba, kui tahad, meie
sööme kuke kintsu! (Näitab).

K o m p a (põrutades Liisale). Kuidas sa julgesid?

L i i s a (karjatades nurka). Uih!

K o m p a (ähwardades). Ma panen su enese ka
wangi!

Ö ö p i k. Hurraa! Liisa ka wangi, minu juurde
pogrisse!

K ä g u ja L õ o k e. Ei, minu juurde, minu juurde.
(Trambiwad ja käratsewad).

K o m p a. Seda teile weel waja, wa' sälusuksutajad!

K ä g u. Mis? „Sälusuksutajad“? Uus sõna, uus al-
gupärane sõna! See pistame paberisse!

K o m p a (põrutades). Pea! Siin ei pisteta midagi
paberisse, siin pistetakse pogrisse! Kui siin keegi
paberisse pista wõib, siis on see wallawanem ja
kirjutaja! — Wõi nemad pistawad paberisse, ööh!

(Külapoisid harmonikate, wiulitega ja mollpillidega. Jaak.
Mulk, käed puusas, tantsib sisse).

Nõ 11. Mulk ja koor.

L õ o k e, Ö ö p i k, K ä g u. Mulk, mulk, mulk,
mulk!

M u l k. Ise mina hilpsan, kampsan, kargan,
Noa tupp lööb tuuben, teiben!

K o m p a (käratab). Kas sa ei tea, siin on kohtu-
tuba, siin pole lulli lüüa luba!

- M u l k** (ühest ja teisest august sisse waadates).
 Kanäe, kanäe, mis tutaw nägu,
 Kas see ei ole härra Kägu?
 Ja see sääl, oh sa reoke,
 See on ju sõber Leoke!
 Jawaa, ka härra Kiriküüt —
 Ma rõõmustan teid leida siit!
 Wõi toimetajad korraga
 On kolind siia elama!
- Ö ö p i k.** Te ärge heitke halba nalja,
 Päästke meid parem pogrism wälja!
- K ä g u.** Kas seda lopsu waja oli,
 Mis teie nalja läbi tuli!
- L ö o k e.** Ei ole raha, ei ole pruuti,
 Ei ole muud kui kasi kuuti!
- M u l k** (tantsib Liisaga).
 Ise mina hilpsan, kampsan, kargan,
 Noa tupp lööb tuuben, teiben!
- K ü l a p o i s i d** (pillidega). Ei ole raha, ei ole pruuti,
 Ei ole muud kui kasi kuuti!
- J a a k** (Liisaga). Jaaku-Liisat teewad esi
 Pulmad ära kahekesi!
- K ü l a p o i s i d.** Jaaku-Liisat teewad esi
 Pulmad ära kahekesi!
- M u l k.** Ise mina hilpsan, kampsan, kargan,
 Noa tupp lööb tuuben, teiben!
- W o o r i m e e s** (tuleb). Ma sõitsin ruunadega ette,
 Kas saab ju wahest saksad kätte?
- K o m p a.** Ei nõnda ruttu see ei lähe,
 Waid sakstel läeb weel aega wähe!
- L i i s a** (nutuselt). Saksa wiias ära puha
 Poolamaale Moskwa taha!
- W o o r i m e e s** (Liisat enese poole tõmmates).
 No sõidame siis ära linna,
 Me saame õhtus aikselt sinna!

- J a a k** (Liisat oma poole tõmmates).
Sa ära kuula tema juttu,
Waid läeme ära koju ruttu!
- W o o r i m e e s** (nagu enne).
Kui oled woorimehe ruwwa,
Saad ega päe kohwi juwwa!
- J a a k** (nagu enne).
Musta sigurileeme solki,
Joobnud pääga ka weel kolki!
- W o o r i m e e s** (nagu enne).
Sõidad kate obesega,
Kummirehwi-ratastega!
- L i i s a** (kisub ennast lahti).
Ma jää üsna peris hättä,
Kellel minna, keda jättä!
- M u l k** (tantsib Liisaga).
Ise mina hilpsan, kampsan, kargan,
Noa tupp lööb tuuben, teiben!

№ 12.

- R ä ä s t a s** (tuleb rääkides). Huraa, sõbrad, tulen
praegu kommissari juurest, asi tükib hästi mi-
nema! (Lauldes läwe poole).
Härra wallawanem Wolmer Womm —
- Ö ö p i k**, **K ä g u**, **L ö o k e**. Härra wallawanem,
komm, komm, komm!
- K ü l a p o i s i d** (pillidega).
Taderidi pomm, taderidi pomm!
Härra wallawanem Wolmer Womm!
- W o m m**. No, ma'i pea pikka wiha — (Kompale).
Las' siis saksa wälja puha!
- Ö ö p i k** (pogrist tulles mulgile).
Põrgu mulk! Wõi ära tegi
Wingerpussi ometegi!
- L ö o k e** ja **K ä g u** (nõndasamuti).
Wõtku susi! Wõtku susi
Teie kosjakuulutusi!

M u l k (waigistades).

Mulk wõib massa wäike trahw,
Ja wälja osta mõni klahw!

R ä ä s t a s (mulgile). Mis sa tühja lori ajad, kel-
lele su klahwe waja om! Aga mis meil waja
oles — oma ajalehte! Mulk, wõta meel-mõis-
tus kokku, sa oled nii kui nii süüdlane — kui
õige heidame mesti ja teeme üits wäike Kir-
jastuse-ühisus? (Käo, Ööpiku ja Lõokese pääle tä-
hendades). Toimetajad on meil juba käepärast.

W o m m. Mis? Oma leht? No sellega olen mina
ka peri!

M u l k. Õige! Linn meil om, aga oma lehte ei
ole! Meil peab puha oma wärk olema . . .

Ö ö p i k, K ä g u, L õ o k e (läbisegi). Linn? Mis-
sugune linn?

M u l k (käsa kokku lüües). Toho ime! Meil om ju
Abja-Paluoja!

Ö ö p i k, K ä g u, L õ o k e. See on liiga wäike,
mulk, wäike!

M u l k. Mis? Wäike? No kui sellest ei jätku, siis
om meil ju weel — Mõisaküla! (Räästale).
Mõtsasaks, palju sa raha annad?

R ä ä s t a s. Ära iki — wäike tuhat . . .!

M u l k (õhinal). Mina ka tuhat! Ja sina, wallawa-
nem? Palju sina? (Heidab käega). Mis sind
weel waja küsida, sul kolm ilusat tütart, suu-
rest laastust üle löödud ja puha koolitatud ja
supikursuses ära käinud, — palju sa igale tüt-
rele kaasa annad?

W o m m. No — tuhat ikka!

M u l k. Kuramus, ja linnasaksad siin puha poiss-
mehed — (laulab).

№ 13. Lõpp.

- M u l k. Kui me oma lehe saame,
Siis me asju laialt aame,
Oma mehi ülistame,
Teisi muud kui paljastame!
Ei jäta ma, ei jäta ma,
Enne kui asjast asja 'i saa!
- K õ i k. Ei jäta ta, ei jäta ta,
Enne kui asjast asja 'i saa!

- L i i s a (kes kõige selle aja kärsitu oli, ette tungides).
Laske mind ka laulda wähä!
Ma küll soldanil ei lähä!
Sest kui läheb soldan sõtta,
Keda asemele wõtta.
Ei jäta ma, ei jäta ma,
Enne kui asjast asja 'i saa!

- K õ i k. Ei jäta ta, ei jäta ta,
Enne kui asjast asja 'i saa!

(Woorimees tikub Liisale lähemale).

- J a a k. No katsu sa, no katsu sa,
Katsu, et saad minema!
Kui oma näpu külge a'ad,
Siis minu käest sa wati saad!
Ei jäta ma, ei jäta ma,
Enne kui asjast asja 'i saa!

- K õ i k. Ei jäta ta, ei jäta ta,
Enne kui asjast asja 'i saa!

- M u l k. No tulge sõbrad, wollmer je'en,
Küla neidusid bese'en!
Wallaesä Wolmer Womm,
Tal ju tütrid om, om, om!

- Ö ö p i k, K ä g u, L õ o k e.
Komm, wallawanem, komm, kom, kom,
Kui sul aga tütrid om!

K ü l a p o i s i d (pillidega).

Komm, wallawanem, komm, kom, kom,
Sul ju tütrid om, om, om!

W o m m. Tulge pääle, toimetus,

Unustame pahandus!

Rikas mees om Wolmer Womm,
Tütred temal — kärts ja põmm!

W o o r i m e e s j a J a a k.

Ei jäta ma, ei jäta ma,

Enne kui asi ritta 'i saa!

K õ i k.

Ei jäeta, ei jäeta,

Enne kui asjast asi ei saa!

(Külapoiste mäng. Kohalikud naljasalmid.)

Eesriie.